

jeoGenç 2. yaz çalıştayı üzerine değerlendirme

Yayın Kurulu

Yapay ve kötü kopyalarının gerçeklerine yeğ tutulduğu, ilişkilerin menfaat ekseninde örüldüğü, derdin anlamak ya da değişmek değil herkese kendi doğrularını kabul ettirmek olduğu bir yaşamda, ebeveynlerinin "kavga görürsen kaç!", "yabancılardan uzak dur!" şeklindeki yalnızlaştırıcı ve yabancılaştırıcı öğütleriyle büyümüş 80'lerin çocukları, bu kez merak etti, sordu, anlamaya çalıştı, anlattı, nefret etti, anlatamadı, tartıştı, ... Yalnız yolunda, kendine gösterilen köşeden dönmek üzere yürütülürken, bu kez soluna döndü ve gürültünün geldiği yöne doğru, sakınması gereken yöne doğru tedirgin adımlarla ilerledi.

... üniversite öğrencisi 7 gün boyunca gece gündüz, kimi zaman eğlenmekten kimi zaman da tartışmaktan yorulana dek uyanık kalma mücadelesi verdi.

Anlatılan yüksek reytingli bayat bir televizyon programının tanıtımı değildir okuyucu. Anlatılan, bir arkadaş buluşması ya da gençlik eğlencesi de değildir. Kimilerince çok daha basit gibi görünebilme olasılığı olmakla birlikte, yukarıda bahsedilenlerden çok daha mühim ve gerçekleştirilebilmesi son derece ince bir el işçiliğine, saygı duyulması gereken bir emeğe ihtiyaç duyan önemli bir çalışmadır. Bahsedilen II. JeoGenç Yaz Kampı'dır. Yapılan bu kamp, dünyamıza ve onun çocukları olan bizlere yaşatılan "susuzluk" çağında bir karşı koyma çabası olarak bakıldığında, bir emekçinin zamanında dediği gibi "laf-ı güzaf" olarak değerlendirilebilecek olsa da, kendi sınırları içinde kıymetli ve sonrasını da amaçlayan bir uğraşın ürünüdür.

II. JeoGenç Yaz Kampı 1-7 Eylül 2008 tarihleri arasında Gönen'de 20 üniversiteden yaklaşık 80 sayıda jeoloji mühendisliği öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirildi. Diğer mühendislik disiplinlerinden kampa katılan arkadaşlarımızın da katkılarıyla yapılan kamp, "diğerini anlamak ve tanımak" sürecinin zorunluluktan keyfe dönüştüğü 7 günün sonunda, değişme ve değiştirme istekleriyle dolu bir tecrübe olarak hepimizin yaşantısında kendine özgü bir şekilde yerini aldı.

Tasarlanmasından uygulanmasına kadar tüm süreçlerde öğrencilerin uğraşıyla şekillenen, çok emek istemesi ile yorucu, paylaşımıyla keyifli ve kimi zaman anlamama ve anlatamama süreçleriyle de gergin bir şekilde yaşanan kamp aslında birlikte yaşamadığımızı, kimi konularda diğerinden ve dolayısıyla kendimizden ne kadar habersiz olduğumuzu gösterdi bizlere. Yine bu süreç, önyargılarından biraz olsun sıyrılabilen çok farklı insanların birbirlerini anlayabilmek yolunda ne kadar yakın olabileceğini ve bir birliktelik oluşturabileceğini de gösterdi bizlere.

Kampın örgütlenmesi süreci JeoGenç yürütme kurulunun aldığı karar doğrultusunda oluşturulan Kamp Düzenleme Kurulu'nun önemli çalışmalarıyla başladı. Kurul tarafından hazırlanan, kampın içeriğine ilişkin taslak www.jeogenc.org adresinde tüm JeoGenç üyelerinin görüş bildirebileceği bir kurgu içinde paylaşıldı, öneriler istendi. Ortak bir iradenin ürünü olarak kampın çerçevesinin belirlenmeye çalışıldığı bu süreç, ...tarihiyle birlikte, yoğun bir iş bölümüne dönüştü. Hangi amaçla gelmiş olursa olsun bu tarihten itibaren her katılımcı sürecin asal bir emektarı oldu/olmak zorunda kaldı. Gündüz vakitlerinde gerçekleştirilen panellerde kafalarda beliren sorular salonlardan dışarı taşıtı. Paneller dışında programda yer alan boş vakitlerde, tavla ya da futbol turnuvasında, akşam eğlencelerinde gelişen tanışıklık önyargıları törpüledi. Nihayetinde görüldü ki birlikte yapabileceği çok şeyi olan bir kitle olarak, özelinde biz jeoloji mühendisliği öğrencileri ve unutulmaması gereken daha geniş bir birlikteliği temsil eden üniversite öğrencileri olarak, birlikteliğimize inanmalı ve bu birlikteliğin

gerçekleşme koşullarını sağlamak yönünde daha çok emek harcamalıyız.

Kampın değerlendirmesine ilişkin son sözler için, kampın 7. gününde her katılımcının yapmış olduğu değerlendirmelerden biri olarak, Balıkesir Üniversitesi'nden Emrah Göçen'in dile getirdiklerine kulak vermek yerinde olacaktır.

Katılmış olduğum ilk çalıştaydı. JeoGenç hakkında fazla bilgiye sahip olmamam kampın ilk günlerinde yapılan panellerdeki konuşma hakkımı kullanmama engel teşkil etmiştir. İlk günlerde baktım ki benim düşüncelerimin tersinde görüşlere sahip insanlar var... Kendimi o an o düşüncedeki insanları destekliyormuş gibi hissettim. Daha önce hiç karşılaşmadığım düşünce ayrılığındaki insanlarla karşılaştım. Bu beni inanılmaz etkiledi. Hatta kamp alanını terk edecek kadar çok etkiledi. Ama ilerleyen günlerde baktım ki demokratik bir ortam, herkes düşüncelerini doğru-yanlış bir şekilde özgürce ifade edebiliyor. Böylesine düşüncelerin açıkça ifade edildiği ortam hoşuma gitmeye başladı. Güzel bir şeydi. Bu noktada en azından benim adıma çalıştay amacına ulaşmış oldu. Emeği geçen bütün arkadaşlara ve çalıştaydaki tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim. Bir sonraki JeoGenç etkinliklerinde beraber olmak dileğiyle...

Bizden de, kampa katılan ve bu birliktelikten doğacak güce inanan herkesle daha pek çok çalışmada birlikte olmak dilekleriyle, teşekkürler.

kapitalizm, mühendislik, insanlık

İsmail Ozan Demirel
ODTÜ İmogenç

Diğer bütün meslekler gibi mühendislik de üretim ilişkilerine göre şekillenir. Kafa emeğiyle kol emeğinin birbirinden ayrıldığı, bilim ve tekniğin ilerlemesiyle birlikte toplumsal işbölümünün arttığı, mesleki bilginin toplumsal işbölümünde suni bir ayrıcalık sağladığı mühendislik tanımı sanayi devriminden sonra gelen kapitalizm çağı için geçerli olsa da birazdan yapılacak mühendis tanımının üretim ilişkilerine bağlı değişen toplumsal yapılarda geçerli olduğu düşünülebilir.

İnsan binlerce yıldır yaşamak için doğaya karşı savaşım içindedir. Bu savaştan öğrendiklerimiz ve deneyimlerimizi kullanıp doğayı tekrar üreterek insanlığın hizmetine sokmak insanlık tarihini düşündüğümüzde yapılabilecek mühendislik tanımlarından en kapsayıcı olanıdır.

Atalarımız ilk zamanlar soğuk ve yağmura karşı barınaklar yapıyor, hayvan avlamak için taşları yontup av aletleri icat ediyordu. Besin ihtiyacını karşılamak ve korunmak için birlikte yaşayan insan toplulukları ilkel komünal bir yaşam sürüyordu. Komün kendine yetecek kadar üretebiliyordu ve toplumsal işbölümü kolektif çalışmayı zorunlu kılıyordu. Mesleki beceri komünün ortak çıkarı için kullanılıyordu.

Zamanla insan besin ihtiyacını karşılamak için tarımı, hayvanları evcilleştirmeyi öğrendi. Üretici güçler gelişip insan ihtiyacından fazla üretmeye başlayınca özel mülkiyet oluştu ve insanın insanı sömürdüğü toplumsal yapılar olan köleci toplum ve feodalizm hüküm sürdü. Bu çağlarda bilimin önündeki en büyük engel dindi. Bilimsel gelişmeler materyalist düşünceyi destekliyor, en büyük yansımaları dinde bulan idealist düşünceyi zayıflatıyordu. Din adamları toplum üzerindeki etkilerini zayıflatacağını düşündükleri bilim adamlarını ve dinin dogmalarını sorgulayanları afazoz ediyor, öldürüyorlardı. Yine de mühendisler mesleki beceriye sahip oldukları için ayrıcalıklı bir konumdaydılar.

Tekniğin bilimin gelişmesi ve zamanla insanın doğadan daha çok öğrenmesiyle üretici güçler gelişti. Sanayi devrimiyle birlikte emek üretkenliğinin arttığı, üretimin parçalara bölüdüğü ve uzmanlık gerektirdiği, üretim araçlarını elinde bulunduran burjuvazinin emeğini satmak zorunda olan işçi sınıfına emeğinin karşılığını vermeyerek artı değer yarattığı kapitalizm çağı başladı. Burjuvazi her ne kadar dinin bilim üzerindeki etkisini azaltarak üretici güçlerin hızla gelişmesini sağlasa da dini halkların afyonu olarak kullanmaya devam etti.

Bugün hala barınaklar yapan atalarımız gibi doğaya karşı savaş veriyoruz. Depreme dayanıklı binalar inşa ediyor, nehirleri barajlarla kontrol ediyor, sulama kanalları, yollar, köprüler, binalar yapıp insan hayatını kolaylaştırıyoruz. Ama bir farkla: kapitalist üretim ilişkileri sadece temel ihtiyaçlarımızı karşılamak, yaşam koşullarımızı iyileştirmek için değil daha fazla sermaye biriktirmek, maksimum kar elde etmek için üretmemiz gerektiğini söylüyor. Sonuçta üretim araçlarını ellerinde tutan burjuvazi insanlığın bin yıllardır biriktirdiği tekniği ve bilimsel bilgiyi kendi sınıf

çıkarcı için kullanırken ezilenleri doğanın ve vahşi kapitalizmin acımasızlığına karşı teslimiyete mahkûm ediyor.

Bir tarafta İstanbul Boğazı'na yeni köprüler yapılması planlanırken diğer tarafta Hakkari'de Zap suyu üzerinden demir halatlarla geçmek isteyenlerin canını alıyor, bir tarafta teknokentlerimiz savaş teknolojisindeki ar-ge çalışmalarıyla övünürken diğer tarafta teknokentlerde üretilip İsrail'e satılan teknoloji Filistinli direnişçilerin üzerine bomba olup yağıyor, bir tarafta tuzlada tersane sahipleri gemi inşaat sektöründe dünyanın bilmem kaçınıcıyız diye böbürlenirken diğer tarafta kobay olarak kullanılan işçilerin boğulup ölmesi artık alışılmış bir iş kazası olabiliyor, bir tarafta dünyanın büyük başkentlerinde banka kasalarında yerin altında insanlığı yüzlerce yıl yetecek kadar altın stoklanırken diğer taraftan emperyalist şirketler Bergama'da bir gram altın için 10.000 ton toprağı siyanürle kirletip çıkan altını tekrar yerin altındaki kasalarına koyabiliyorlar!!!

Özel okullar, özel hastaneler, pahalı spor kompleksleri, lüks villalar, 7 yıldızlı oteller, golf sahaları.... hepsi mühendislerin üretim süreçlerinde buldukları ama bırakalım halkı, artık bir çok mühendisin bile hiç bir zaman yararlanamayacakları olanaklardır. Mesleki bilgimiz, deneyimimiz artık kapitalistlerin amaçlarına ve sadece onların yararına hizmet etmektedir. Bizler her ne kadar sadece mesleğimizi yapalım gerisini düşünmeyelim dersek o kadar mesleğimize, emeğimize yabancılaşacağız ve mesleğimizi ne için, kimin için yaptığımızı unutacağız.

Kapitalizmin bilimi ve biz mühendisleri nasıl kullandığını bir örnekle daha açıklamaya çalışacağım. Kapitalizm buhran dönemlerinde talep sıkıntısını savaşlarla çözmeye çalışmıştır. Böyle bir savaşta ABD Hiroşima ve Nagazaghi ye atom bombası attığında ilk anda 240.000 sivil öldü. Oysa Einstein atomu masum insanların üzerine ölüm saçması için parçalamamıştı. Hastalıkların tedavisinden enerji üretimine kadar insan hayatını kolaylaştıracak birçok alanda kullanılması için yapmıştı araştırmalarını ama buluşları niyetinden bağımsız olarak savaş için kullanılıyor hala.

Tekrar başa dönersek mühendislik, üretim ilişkilerine göre şekillenir. Parayı amaç olarak görüp paranın hangi yollardan kazandığını önemsemeyen kapitalizmin yarattığı çıkarıcı, bencil, bireyci, rekabetçi anlayıştan, doğal kaynakların bilim uğruna tahrip edilmesinden, mesleki birikimin, bilimin kapitalistlerin çıkarına kullanılmasından ancak üretimin adil ve eşit bir şekilde bölüşülmesi önündeki engel olan kapitalist üretim ilişkileri yıkıp sosyalizmi kurarak kurtulabiliriz!

Bu yazı 2. JeoGenç yaz çalıştayında yapılan tartışmalar ışığında yazılmıştır. Bu vesileyle İMOgenç olarak bizi misafir eden JeoGenç'e ve JMO yönetimine teşekkür ederiz.

